

LÄHISUHDEVÄKIVALTAAN PUUTTUMISEN HAASTEET AIKUISSOSIAALITYÖSSÄ

Sari Vesiluoma
Kandidaatintutkielma
Sosiaalityö
Jyväskylän avoin yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta	Laitos Jyväskylän avoin yliopisto
Tekijä Sari Vesiluoma	
Työn nimi Lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen haasteet aikuissosiaalityössä	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2023	Sivumäärä 25+3
Tiivistelmä <p>Kandidaatintutkielmani käsittelee aikuissosiaalityössä ilmeneviä haasteita lähisuhdeväkivaltaan puuttumisessa.</p> <p>Tutkimusaineisto koostuu neljästä suomenkielisestä ja kolmesta englanninkielisestä vertaisarvioidusta artikkelista sekä kahdesta väitöskirjasta.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Aineistoa olen analysoinut teemoittelemalla. Teoreettisena viitekehystenä tutkielmassa on sosiaalityön ja lähisuhdeväkivallan käsitteet.</p> <p>Vastauksena tutkimuskysymykseen tulosten mukaan haasteiksi aikuissosiaalityössä väkivaltaan puuttumisessa koetaan tunnistamisen sekä puheeksi ottamisen vaikeus, oman ammatillisen osaamisen epävarmuus ja moniammatillisen yhteistyön haasteellisuus pirstaleisessa palvelujärjestelmässä.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan todeta, että sosiaalialan ammattilaiset tarvitsevat oman osaamisen vahvistamista ja lisäämistä. Erityisesti lisä- ja täydennyskoulutus väkivallan monimuotoisuudesta ja tunnistamisesta on paikallaan. Yhteistyön sujuvuutta tulee tarkastella asiakkaan näkökulmasta ja yhteistyölle moniammatillisesti tulee löytää lisää mahdollisuuksia. Yhteistyö eri toimijoiden välillä lisää tietämystä lähisuhdeväkivallasta. Palvelujärjestelmän pirstaleisuutta on myös merkittävä haaste.</p>	
Asiasanat Lähisuhdeväkivalta, parisuhdeväkivalta, sosiaalityö, väkivallan tunnistaminen, puheeksi ottaminen	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

KUVIOT

Kuvio 1 Väkivallan kierre, Nettiturvakoti.....	6
--	---

TAULUKOT

TAULUKKO 1 Tutkielman aineisto	13
--------------------------------------	----

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	AIEMPAA TUTKIMUSTA	3
3	MITÄ ON LÄHISUHDEVÄKIVALTA	4
	3.1 Väkivallan monet muodot	5
	3.2 Väkivallan kierre	5
	3.3 Lähisuhdeväkivaltaan liittyvä lainsäädäntö	7
4	HAASTAVA AIKUISSOSIAALITYÖ	8
5	TUTKIELMAN TOTEUTUS	10
	5.1 Tutkielman tarkoitus ja tutkimuskysymys	10
	5.2 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	10
	5.3 Tiedon haku ja aineiston valinta	11
	5.4 Tutkimusaineisto	13
	5.5 Aineiston analyysimenetelmä	15
	5.6 Tutkielman eettisyys	15
6	LÄHISUHDEVÄKIVALTAAN PUUTTUMISEN HAASTEET AIKUISSOSIAALITYÖSSÄ	17
	6.1 Lähisuhdeväkivallan tunnistamisen haasteet	17
	6.2 Haasteet ammattilaisten osaamisessa	19
	6.3 Moniammatillisen yhteistyön haasteet	21
	6.4 Haasteet palveluissa	22
7	YHTEENVETO JA POHDINTA	24
	LÄHTEET	26

1 JOHDANTO

Väkivalta koskettaa koko maailmaa (WHO, 2005)) aiheuttaen monenlaisia ongelmia, niin terveydellisestä kuin sosiaalisesta näkökulmasta. Suvi Ronkaisen (2017, 19-23) mukaan sitä voidaankin tutkia eri näkökulmista, mukaan lukien rajaamalla väkivallan kokemusta ryhmittäin. Aihe on alati ajankohtainen.

Tavoitteenani on tämän kirjallisuuskatsauksena toteutetun tutkimuksen kautta tarkastella lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen haasteita aikuissosiaalityössä. Aiheen valikoitumiseen vaikutti yhtäältä oma pitkä työhistoriani väkivaltatyön parissa kokijoiden kanssa ja toisaalta nykyinen työni aikuissosiaalityön parissa. Siinä missä väkivallan puheeksiottaminen sitä kokeneiden tai sen uhan alla elävien asiakkaiden kanssa on työväline, väkivallan kokemisen puheeksi ottaminen ei kokemukseni pohjalta aikuissosiaalityössä ole itsestään selvää.

Sosiaalityön merkitys lähisuhdeväkivallan vastaisessa työssä on merkittävässä roolissa ja siksi koen väkivaltaan puuttumisen olevan ensiarvoisen tärkeää. Sosiaalityön asiakkaaksi hakeudutaan usein monista erilaisista syistä, eikä oman kokemukseni mukaisesti väkivallan kokeminen parisuhteessa tai perheessä ole pääsyynä tälle.

Pitkään lähisuhdeväkivaltaa kokeneet asiakkaat eivät välttämättä itse tunnista kokemaansa väkivallaksi, koska väkivalta ajan mittaan normalisoituu heille arjeksi.

On myös yleistä, että väkivaltakokemukset jäävät usein muiden ongelmien taustalle, eivätkä näin ollen päädy esimerkiksi tilastoihin tai asiakkaasta kerättyihin tietoihin (Minna Piispa, 2011, 16). Tätä voidaan pitää osasyynä sille, ettei palveluille nähdä kehitystarvetta. Vaikka sosiaalityöntekijöiden työkentät ovat laaja-alaisia ja voidaan olettaa heidän suurella todennäköisyydellä kohtaavan lähisuhdeväkivaltaa kokevia asiakkaita, ei ole tarpeeksi tietoa heidän kyvyistä tunnistaa tai puuttua lähisuhdeväkivaltaan (Fran S. Dannis, 2003, 177).

Taustoitan alkuun lyhyesti aikuissosiaalityön sekä lähisuhdeväkivallan käsitteitä. Avaan lyhyesti väkivallan eri muotoja, väkivallan kierteen käsitettä sekä lainsäädäntöä.

Tutkielmassani kuvaan sosiaalityötä väkivallan vastaisena työnä ja tarkastelen puheeksi ottamisen tärkeyttä sekä sen haasteita ja keinoja.

Kolmannessa luvussa paneudun tutkielman toteuttamisen kuvailemiseen, käyden läpi tiedonhakuprosessiani, aineiston valintaa sekä analysointia. Luvun lopussa hiukan tutkielman eettisyydestä.

Neljännessä luvussa esitän tutkimustuloksia ja viides luku käsittää johtopäätökset sekä omaa pohdintaa.

2 AIEMPAA TUTKIMUSTA

Etsiessäni aiheesta aiempaa tutkimusta huomasin, että väkivaltaa ilmiönä on tutkittu paljonkin. Lisäksi erityisesti miesten naisiin kohdistamasta väkivallasta oli löydettävissä useita tutkimuksia sekä tilastoja (Valto, Tilastokeskus, Thl). Tutkimusten mukaan yleisin lähisuhdeväkivallan muoto onkin miesten naisiin kohdistama väkivalta (Suvi Keskinen, 2005, 84). Väkivallasta on tehty useita uhritutkimuksia terveyden ja hyvinvointilaitoksen toimesta.

Lähisuhdeväkivallan tutkiminen itsessään onkin haasteellista, koska siihen liittyvät häpeän ja pelon tunteet ovat osasyynä sille, ettei lähisuhdeväkivalta näy riittävästi tilastoissa. Asiakkaat eivät ota tätä puheeksi eikä työntekijöillä ole aina kykyä tunnistaa tai ottaa asiaa puheeksi (Piispa, 2011, 15).

Suoranaista tutkimusaineistoa juuri lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen haasteista aikuissosiaalityössä en löytänyt, mutta artikkeleita aiheesta löytyi, ja ne valikoituivat käyttöni aineistona.

3 MITÄ ON LÄHISUHDEVÄKIVALTA

Lähisuhdeväkivalta on käsitteenä laaja, pitäen sisällään niin perhe-, parisuhde- kuin seurusteluväkivallan. Lähisuhdeväkivallasta puhutaan, kun väkivalta kohdistuu keheen tahansa tekijälle läheiseen henkilöön tai perheenjäseneseen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL, 2022) mukaan lähisuhdeväkivalta tapahtuu useimmiten kodeissa, ja jää siksi herkästi piiloon. Erityisen haavoittavaksi sen tekee se seikka, että tekijänä on useimmiten henkilö, jolta kokija odottaa rakkautta ja turvaa. Lähisuhdeväkivallalle ominaista on sen raaistuminen ja siten myös seuraukset ovat vakavampia. Väkivallan määrittely on myöskin aina sidoksissa aikaan, paikkaan, uskontoon sekä kulttuuriin (Pia Marttala, 2011, 37). Lähisuhdeväkivaltaa määrittelyllään tutkimuksista riippuen eri tavoilla, sille ei ole ainoastaan yhtä määrittystä.

Vaikka rikoslaissa ei lähisuhdeväkivallan käsitettä tunneta, ovat vuodesta 2011 alkaen lievät lähisuhteessa tapahtuvat pahoinpitelyt olleet virallisen syytteen alaisia (L.39/1889). Tämä tarkoittaa käytännössä syyttäjällä olevan oikeuden nostaa syyte perheen sisällä tapahtuneesta väkivallanteosta ilman uhrin suostumusta. Syyteoikeuden laajentamisen yhtenä tavoitteena onkin tuoda lähisuhdeväkivallan paheksuminen ilmi selkeämmin. Ongelmaksi voi nousta todisteiden hankkimisen hankaluus, kaikista väkivallanteoista kun ei fyysisiä jälkiä uhriin jää.

Lähisuhdeväkivallan vahingollisuuden laajuutta ymmärtääkseen on oltava tietoinen väkivallan eri muodoista, joita kuvaan lyhyesti seuraavaksi.

3.1 Väkivallan monet muodot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL, 2023) mukaisesti väkivallan muotoja ovat fyysinen, henkinen, taloudellinen, digitaalinen, seksuaalinen, uskonnollinen ja kulttuurinen väkivalta. Myös kaltoinkohtelu, laiminlyöminen, vainoaminen ja kunniaväkivalta kuuluvat väkivallan muotoihin.

Väkivaltaiset suhteet saattavat alkuun sisältää vain yhtä väkivallan muotoa, mutta usein ajan kuluessa suhteissa ilmenee useampia muotoja. Väkivallalla on myös vahva taipumus raaistua enemmän, mitä pidempään se jatkuu. Väkivalta on myös sukupuolistunutta, mikä tarkoittaa sitä, ettei se ole kaikille sukupuolille samanlaista.

Väkivallan radikalisoituminen puolestaan on prosessi, jonka edetessä ihminen saattaa alkaa ihannoida ja hyväksyä väkivaltaa. Tämä puolestaan voi johtaa väkivaltaiseen ääriajatteluun, ekstremismiin, jossa väkivaltaa oikeutetaan aatemaailmalla perustellen, sillä uhataan ja siihen yllytetään sekä kannustetaan (THL, 2023).

3.2 Väkivallan kierre

Väkivallan kierteellä tarkoitetaan tiettyjen vaiheiden toistumista esimerkiksi parisuhteessa, jossa on väkivaltaa. Kuvaan sitä tässä lyhyesti nettiturvakodin mallilla.

Kierre saa alkunsa välien kiristymisestä, jolloin suhteen jännitys kasvaa ja aletaan usein riitelemään. Riidat lisäävät jännitteiden kasvua, ahdistus ja pelot lisääntyvät. Uhri saattaa varoa tekemisiään, ettei tilanne pahenisi ja ettei provosoisi tekijää. Tilanteessa laukaisijana voi toimia mikä tahansa, toissijainenkin asia, usein myös päihteiden käyttö laukaisee tilanteen.

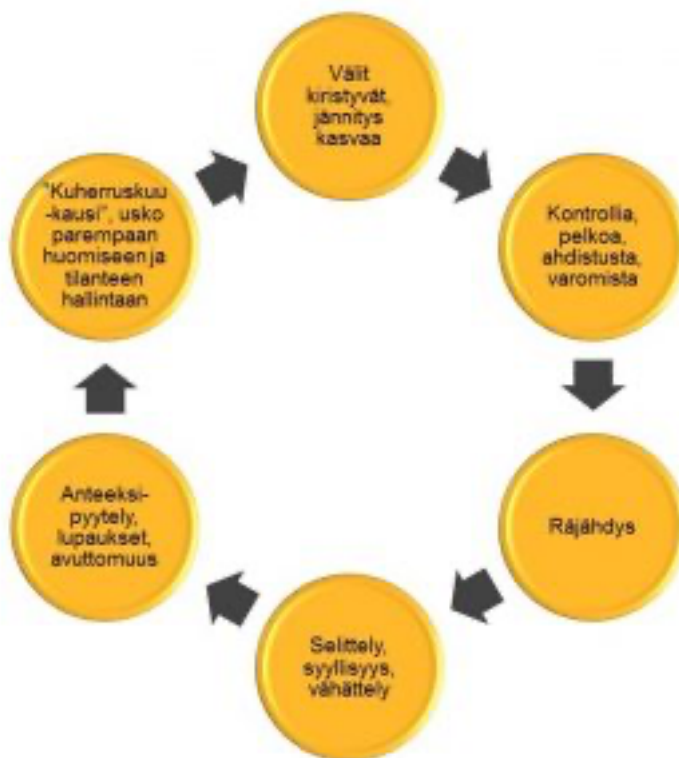
Tilanne siis kärjistyy niin sanotusti räjähdykseen, joka voi olla muun muassa fyysinen pahoinpitely.

Räjähdyksen jälkeen seuraa selittely vaihe. Tällöin tekijä löytää syytään toiminnalleen, uhri vähättelee tapahtumaa ja molemmat tuntevat syyllisyyttä.

Tästä seuraakin rauhallinen vaihe. Osapuolet pyytävät anteeksi ja lupaillaan, ettei sama koskaan toistu. Kaikki haluavat elämän jatkuvan rauhallisena.

Niin kutsutussa kuherruskuukausi vaihe tuo parisuhteeseen elementtejä siitä, kun kaikki on hyvin. Eletään kuin vasta rakastuneina ja väkivaltaiset tapahtumat tuntuvat lopullisesti taakse jääneeltä. Molemmat haluavat uskoa asioiden järjestyvän ja muutoksen olevan mahdollista.

Väkivaltakierre kiihdyttää kulkuaan, hyvien aikojen ja rauhallisten jaksosten pituus lyhenee. Väkivallasta tulee normaalia arkea, ja sen tunnistaminen muuttuu haastavammaksi.

Kuvio 1 Väkivallan kierre, Nettiturvakoti

3.3 Lähisuhdeväkivaltaan liittyvä lainsäädäntö

Kuten jo aiemmin todettiin, ei rikoslaissa (L.39/1889) tunneta lähisuhdeväkivaltaa omana käsitteenä. Keskeisiä laissa lähisuhdeväkivallan osalta ovat rikoslain 21 luvun mukaisesti pahoinpitelyt, luvun 20 mukaiset seksuaalirikokset sekä 25 luvussa käsiteltävät vapautteen kohdistuvat rikokset. Lisäksi lähisuhdeväkivaltaan liittyy usein vahingontekoja, joista määrätään rikoslain luvussa 35.

Myös laki lapsen huollosta ja tapaamisesta (L.361/1983) sekä lastensuojelulaki (L.417/2007) velvoittavat vanhemmat turvaamaan lapsen kasvun ja kehityksen ilman väkivaltaa.

Istanbulin sopimus on Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (L.375/2015). Sopimus velvoittaa jäsenmaitaan, Suomi mukaan lukien, toimimaan naisiin kohdistuvaa ja perheväkivaltaa ehkäisevästi ja vähentävästi. Suomessa sopimus ratifioitiin elokuussa 2015.

Lievää pahoinpitelyä lukuun ottamatta uhrilla on oikeus, tuloistaan riippumatta, saada maksuton oikeusavustaja niin esitutkinnan kuin myös oikeudenkäynnin tueksi.

4 HAASTAVA AIKUISSOSIAALITYÖ

Kun puhutaan aikuissosiaalityöstä, tarkoitetaan sillä aina aikuisten kanssa tehtävää, asiakkaan tuen tarpeisiin vastaavaa työtä. Tuen tarpeet voivat vaihdella asiakkaiden elämäntilanteiden mukaan hyvin moninaisesti. Sosiaalityöntekijän tekemän palvelutarpeen arvioinnin avulla kartoitetaan sitä, millaista tukea asiakas tarvitsee sekä etsitään niihin vastaavia tukimuotoja. Mikäli palvelutarpeen arvioinnissa ilmenee tuen tarvetta, asiakkuus aikuissosiaalityössä aloitetaan. Tuen tarve voi olla lyhyt- tai pitkäaikainen (Pohjanmaan Hyvinvointialue).

Sosiaalihuoltolaissa (L.1301/2014) kolmannessa luvussa määritellään sosiaalityötä seuraavasti:

”Sosiaalityöllä tarkoitetaan yksilö- ja perhekohtaista asiakas- ja asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yksilön tai perheen tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus, sovitetaan se yhteen muiden toimijoiden tarjoaman tuen kanssa sekä ohjataan ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta. Sosiaalityö on luonteeltaan muu-
tosta tukevaa työtä, jonka tavoitteena on yhdessä yksilöiden, perheiden ja heidän yhteisöjensä kanssa lieventää elämäntilanteen vaikeuksia, vahvistaa yksilöiden ja perheiden omia toimintaedellytyksiä ja osallisuutta sekä edistää yhteisöjen sosiaalista eheyttä.”

Sosiaalialan työ on suhdeperustaista työtä (Talentia, 2023). Vuorovaikutus asiakkaan ja sosiaalityöntekijän välillä on hyvin merkityksellistä työn onnistumisen kannalta. Hyvän vuorovaikutuksen ja kunnioittavan kohtaamisen kautta saavutetaan luottamuksellista suhdetta. Luottamuksellinen suhde asiakkaan ja työntekijän välillä luo puitteita puheeksi ottamiselle.

Puhuminen aroista, henkilökohtaisista ja vaikeistakin asioista on haasteellista. Juha Kääriäinen mainitsee (2006, 104) asiakkaiden kokevan lähisuhdeväkivallan niin yksityisenä asiana, etteivät koe ulkopuolisten voivan auttaa. Samalla Kääriäinen toteaa, että usein väkivaltaa kohtaavat toivovat suhteen jatkumista, ja siitä kertominen koetaan vaarantavan tämän.

Sosiaalityöntekijän saattaa olla vaikea ottaa väkivaltaa puheeksi oman kokemattomuutensa pohjalta ja saatetaan myös arkailla sitä, mitä seurauksia puheeksi ottamisella on. Jo kysyminen asiasta saattaa auttaa asiakasta ymmärtämään tilanteensa ja olemaan avoin avunsaannille. Lisäksi ammattilaisia velvoittavat niin eettiset kuin myös juridiset velvoitteet väkivaltaa puuttumisessa. Riskien arviointi, ilmoitukset ja avun piiriin ohjaaminen kuuluvat niin ikään ammattilaisen velvoitteisiin (THL, 2022).

5 TUTKIELMAN TOTEUTUS

Tässä luvussa kuvailen tutkielmani tarkoitusta sekä sen toteuttamista, aina tiedonhausta aineiston valintaan sekä analyysiin. Avaan lyhyesti kirjallisuuskatsausta menetelmänä. Lopuksi kuvaan lyhyesti eettisyyden merkitystä ja toteutumista tutkielmassani.

5.1 Tutkielman tarkoitus ja tutkimuskysymys

Tutkielmani tarkoitus on selvittää, millaisia haasteita aikuissosiaalityössä ilmenee lähisuhdeväkivaltaan puuttumisessa.

Tutkimuskysymyksenäni on: Millaisia haasteita aikuissosiaalityössä on lähisuhdeväkivallan puuttumisessa.

5.2 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus menetelmänä on tutkimuksen tutkimusta, jonka avulla voidaan vahvistaa sitä, mitä aiheesta on jo tiedossa. Hanna Vilka (2023, 11) kuvailee sitä monimenetelmälliseksi ja analyttiseksi tutkimustavaksi, jonka tuloksena tuotetaan synteesi, joka puolestaan vastaa tutkimuskysymykseen. Kirjallisuuskatsauksessa kohteena on alkuperäistutkimukset.

Yleisesti kirjallisuuskatsaukset tyypitellään kuvaileviin ja systemaattisiin kirjallisuuskatsauksiin sekä meta-analyysiin. Ari Salmisen (2011, 6-8) mukaan kuvaileva kirjallisuuskatsaus on menetelmistä joustavin ja yleisimmin käytetty. Hän kuvailee aineiston voivan olla laajaa sekä tutkimuskysymysten olevan väljempää. Niin ikään aineiston valintaa ei rajaa metodiset säännöt. Salminen mainitsee narratiivisen kirjallisuuskatsauksen olevan metodisesti kevyin kirjallisuuskatsauksen muoto.

Olen valinnut menetelmäksi tutkielman toteutuksessa kuvailevan kirjallisuuskatsauksen.

5.3 Tiedon haku ja aineiston valinta

Tein Finton sivustolla yleisen suomalaisen ontologia (YSO) -palvelun avulla asiasanahakuja, ja asiasanoiksi valikoitui ”väkivalta, sosiaalityö, aikuissosiaalityö, yhteistyö, sosiaalinen tuki, auttaminen, asiakastyö ja yhteistyö”. Kokeilevana tiedonhakuuna jo ideapaperi vaiheessa tein hakuja Google Scholariin, JYKDOK:iin, Janukseen sekä ARTO:on.

Koska ideapaperi vaiheessa minulla oli vielä monta vaihtoehtoista polkua tutkimuksen suuntautumisen suhteen, aihe muokkaantui muutamaan kertaan tiedon haun lomassa. Päädyin rajaamaan aihettani siten, että etsin tutkimuksia liittyen aikuisten sosiaalityössä tapahtuvasta asiakkaan kokeman lähisuhdeväkivallan tunnistamisen haasteista.

Varsinaista aineistohakua tein suomenkielistä aineistoa etsien eri tietokannoista JYKDOK, ARTO, Janus, Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti, Duodecim. Hakulausekkeina olivat ”lähisuhdeväkivalta AND sosiaalityö”, ”lähisuhdeväkivalta OR perheväkivalta OR parisuhdeväkivalta AND sosiaalityö”, ”lähisuhdeväkivalta AND tunnistaminen OR puheeksi ottaminen” ja ”lähisuhdeväkivalta AND tunnistaminen”.

Englanninkielisten hakujen osalta Applied Social Sciences Index and Abstracts (ASSIA)(ProQuest) ja Social Science Database- tietokannoista: "social work AND intimate partner violence", "domestic violence OR intimate partner violence AND bringing up a topic", "social work AND efficacy" ja "violence AND social work". Englanninkielisten hakujen kohdalla oli merkitystä sillä, miten päin sanoja asetteli.

Sisäänottokriteereinä oli julkaisut, jotka käsittelevät sosiaalityötä ja lähi- tai parisuhdeväkivaltaa. Nämä valikoituivat julkaisujen otsikoinnin perusteella. Lisäksi julkaisujen tuli olla vertaisarvioituja sekä vähintään väitöskirjoja. Yhtenä kriteerinä oli myös kieli, aineistoksi valikoitui ainoastaan suomen- tai englanninkielisiä julkaisuja.

Poissulkukriteeriksi muodostui aineiston maksullisuus, kandidaatintutkielmat, pro gradu -työt sekä ei tieteelliset tai vertaisarvioimattomat julkaisut. Poissulkukriteerinä oli myös julkaisuajankohta. Tätä jouduin kuitenkin myöhemmässä vaiheessa muuttamaan, ottaen mukaan 2000 luvulta lähtien olevia tutkimuksia ja artikkeleita, koska aineistoa ei löytynyt riittävästi. Rajasin pois myös aineiston, joissa aihetta tutkittiin pelkästään lastensuojelun tai terveydenhuollon näkökulmasta. Mukaan valikoitui kuitenkin terveydenhuoltoon liittyviä tutkimuksia, joissa oli asiaa lähestyttä sosiaalityöntekijän tai sosiaalityön kautta, ja tarkastelinkin tutkimuksia niiltä osin.

Poissuljettuja aineistoja kuitenkin silmäilin läpi, ja löysin näistä kiinnostavaa lähde-materiaalia, joka johdatti minua uusien aineistojen pariin.

Tässä vaiheessa minulle oli kertynyt aineistoa yhteensä 15 artikkelin tai väitöskirjan- verran. Aineistoa läpi lukiessa jouduin kuitenkin jättämään osan valitusta aineistosta pois, koska en saanut niistä vastausta tutkimuskysymykseeni. Jouduin pohtimaan uudelleen kysymyksen asettelua ja päädyin muuttamaan sitä vielä kertaalleen.

5.4 Tutkimusaineisto

Lopullinen tutkimusaineistoni koostuu neljästä suomenkielisestä ja kolmesta englanninkielisestä vertaisarvioidusta artikkelista. Lisäksi aineistossa on mukana kaksi väitöskirjaa.

Alla taulukoituna aineisto sisältäen julkaisutiedot, tekijät ja lyhyen informaation tutkimuksen sisällöstä.

TAULUKKO 1 Tutkielman aineisto

Julkaisutiedot	Tekijät	Aineiston
Vaikuttava työkalu toistuvaan parisuhdeväkivaltaan puuttumiseen. Artikkeli, Yhteiskuntapolitiikka (82) 3, 2017	Piispa, Minna, October, Martta	Tutkimus väkivallan tunnistamisen ja puuttumisen mahdollisuuksista riskinarvionti MARAKin avulla
Lähisuhdeväkivallan kehystäminen erikoissairaanhoidossa: puuttumisen ja muutoksen mahdollisuudet. Artikkeli, Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 48 (4), 2011	Virkki, Tuija, Husso, Marita, Notko, Marianne, Laitila, Aarno, Holma, Juha, Mäntysaari, Mikko	Tutkimus lähisuhdeväkivallan tunnistamisen tavoista, tunnistamiseen liittyvistä esteistä sekä tunnistamista edistävästä tekijöistä Lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen haasteet
Parisuhdeväkivallan kohtaaminen maaseudun sosiaalityössä. Väitöskirja, 2009	Lindqvist, Raija	Tutkimus parisuhdeväkivallan kohtaamisesta maaseudun sosiaalityössä

<p>Korona, koti ja kontrolli: väkivaltatyöntekijöiden näkemyksiä lähisuhdeväkivallan kohteina olleiden avun saamisen haasteista korona-aikana.</p> <p>Artikkeli, Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 58 (3), 2021</p>	<p>Husso, Marita, Hyväri, Elli, Kaittila, Anniina, Hietämäki, Johanna, Karhinen-Soppi, Anu, Kekkonen, Outi, Tuominen, Jarno</p>	<p>Tutkimus väkivaltatyöntekijöiden näkemyksistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun saamisen haasteista</p>
<p>Lähisuhdeväkivallan rakenteet, käytännöt ja toimijuus sosiaalityössä</p> <p>Väitöskirja, 2022</p>	<p>Piippo, Sisko</p>	<p>Tutkimusta lähisuhdeväkivallan kohtaamisesta ja siihen puuttumisesta sosiaalityön ammatillisena tehtävänä</p>
<p>Moniammatillinen tiedonmuodostus - neuvottelua välitilassa Janus 30 (3), 2022</p>	<p>Mönkkönen, Kaarina, Hyvärinen, Marja-Leena., Kekoni, Taru, Jaakkola, Jenni, Tiilikainen, Elisa.</p>	<p>Tutkimus moniammatillisuudesta ja puheeksiottamisesta sekä väkivallan tunnistamisesta</p>
<p>A Call to Action: Domestic Violence Education in Social Work.</p> <p>Artikkeli, Social Work 61 (4), 2016</p>	<p>Crabtree-Nelson, Sonya, Grossman, Susan F., Lundy, Marta</p>	<p>Tutkimusta sosiaalityön ammattilaisten mahdollisuuksista vaikuttaa lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen, siitä kouluttamiseen ja siihen puuttumiseen</p>
<p>Making sense of domestic violence intervention in professional health care.</p> <p>Artikkeli,</p>	<p>Husso, Marita, Virkki, Tuija, Notko, Marianne, Holma, Juha, Laitila, Aarno, Mäntysaari, Mikko</p>	<p>Tutkimus väkivallan tunnistamisen, siihen puuttumisen ja jatkohoitoon ohjaamisen haasteista</p>

Health & Social Care in the Community 20 (4) 2011		
Carriers of the troublesome violence: the social services support for female victims of domestic violence. Artikkeli, European Journal of Social Work 21 (1), 2018	Ekström, Veronica	Tutkimus sosiaalityön ammattilaisten keinoista ja mahdollisuuksista tuen tarjoamiseen väkivaltaa kohdanneille asiakkaille

5.5 Aineiston analyysimenetelmä

Aineiston analysointimenetelmäksi valikoitui tutkielmassani teemoittelu. Siinä hahmotetaan aineistosta keskeisiksi nousseet aiheet ja näistä muodostuvat teemat (Kvali-MOTV). Teemoittelu kuvataan luontevaksi etenemistavaksi aineiston analysoinnissa. Teemoja voidaan nimetä kuvaavalla tavalla tai mielikuvituksellisesti, kunhan pysytellään yhtenevässä tyyliässä (Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniikka, 2006). Analyysi lähti alkuun aineiston läpikäynnistä ja lukemisesta. Keräsin aineistoissa toistuvia teemoja erilliselle dokumentille ja valitsin näistä teemoista ne, jotka havaitsin keskeisimmiksi. Teemat kävin vielä läpi tutkimuskysymyksen kautta ja lopuksi valikoitui ne teemat, jotka vastasivat tutkimuskysymykseeni.

5.6 Tutkielman eettisyys

Olen pyrkinyt tutkielmassani noudattamaan hyvän tieteellisen käytännön menettelytapoja, tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) mukaisesti. Luotettavasti, rehellisesti, arvostaen sekä vastuullisesti.

Eettinen ajattelu on ohjannut alusta alkaen työskentelyäni. Olen kaikessa toiminnassani pyrkinyt huolellisuuteen sekä selkeyteen, ja toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti.

6 LÄHISUHDEVÄKIVALTAAN PUUTTUMISEN HAASTEET AIKUISSOSIAALITYÖSSÄ

Tässä luvussa esitän tutkimustuloksia. Olen teemoitellen valinnut keskeisimmät tulokset ja avaan niitä alaotsikoihin. Aineistoa läpikäydessä keskeisimmiksi teemoiksi valikoituivat haasteet lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa, ammatillisessa osaamisessa, moniammatillisessa yhteistyössä sekä palvelujen tarjonnasta ja saatavuudesta.

6.1 Lähisuhdeväkivallan tunnistamisen haasteet

Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen on uhrin auttamisen ensiaskel. Vasta tunnistamisen jälkeen voimme toimia asiakkaan tilannetta turvaten ja väliintulon keinon mahdollisesti estää väkivallan jatkuminen. Liki kaikissa aineistoni tutkimuksissa keskeiseksi ongelmaksi oli löydettävissä väkivallan tunnistamisen puutteita sekä haasteita siinä.

Varhaisen puheeksi ottamisen ja asiantuntemuksen katsottiin olevan edellytys lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa (Kaarina Mönkkönen, Marja-Leena Hyvärinen, Taru Kekoni, Jenni Jaakkola & Elisa Tiilikainen, 2022, 233). Tunnistamisen haasteeksi koettiin erityisesti haasteet puheeksi ottamisessa sekä riittämätön tieto itse

väkivallasta ilmiönä. Lisäksi tunnistamisen katsottiin olevan edellytys väkivallan uusiutumiskäsitteille arvioimisessa (Minna Piispa & Martta October, 2017, 310-312).

Sisko Piipon (2022, 60) mukaan olennaista onkin paitsi se, että tunnistaako työntekijä asiakkaassa väkivallan uhria, puuttuuko hän siihen.

Palvelujärjestelmän kehittymisestä huolimatta väkivallasta kysymisessä sekä sen tunnistamisessa koettiin palvelujärjestelmässä edelleen olevan puutteita (Marita Husso, Elli Hyväri, Anniina Kaittila, Johanna Hietämäki, Anu Karhinen-Soppi, Outi Kekkonen & Jarno Tuominen, 2021, 350). Tämä puolestaan vaikuttaa väkivallasta dokumentointiin, joka osaltaan vaikuttaa avun hakemiseen ja saatavuuteen, sekä sen kautta tuen ja palveluiden järjestämiseen sekä kehittämiseen tulevaisuudessa.

Lähisuhdeväkivaltakokemusten tunnistamista pidettiin vaikeana ilman järjestelmällistä kyselyä (Tuija Virkki, Marita Husso, Marianne Notko, Aarno Laitila, Juha Holma & Mikko Mäntysaari, 2011, 280).

Tunnistamisen avuksi on Isossa-Britanniassa kehitetty MARAC-toimintamalli. Suomessa jo yli kymmenen vuotta toiminnassa olleen MARAC-toimintamallin mukaan riskinarviointi edellyttää kuitenkin lähisuhdeväkivallan tunnistamista ennen sen kartoittamista kyselylomakkeella. Kyseinen riskinarviointilomake onkin osoittautunut varsin tehokkaaksi, vaikka sen käyttö peruspalveluissa on edelleen vähäistä (Piispa ym. 2017, 305, 310-311).

Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien asenteiden sekä väkivallan sivuuttamisen mahdollisuus nähtiin keskeisenä haasteena tunnistamisessa (Husso ym. 2021, 20-21). Myös Husso, Virkki, Notko, Holma, Laitila & Mäntysaari, (2011, 348) toteavat, että asenteet väkivallan kohtaamisessa voivat ovat vähätteleviä. Myös väkivallan kokemisesta tiedusteleminen ja sen tunnistaminen on vähäistä, vaikka se olisi ilmiselvääkin.

Koska apua pääosin haetaan sosiaali- ja terveydenhuollosta, näiden tahojen katsotaan olevan myös avainasemassa tunnistamisessa sekä puuttumisessa. Korona-ajan

asiakaskontaktien väheneminen on myös saattanut vaikuttaa väkivallan puheeksi ottamiseen. (Husso ym. 2011, 352).

Veronica Ekström (2016, 13-14) toteaa muiden tavoin, että tiedon puutteellisuus väkivallasta on haasteena tunnistamiselle ja puuttumiselle. Myöskään asenteet uhria kohtaan eivät ole ongelmattomia.

Asenteita sekä työntekijöiden omia arvoja ja väkivaltaan suhtautumista pidettiin työn tekemisen kannalta merkittävinä. Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen koettiin kuitenkin vaikeana, ellei asiakas itse puhunut siitä. Merkkien sekä vihjeiden huomaaminen olikin tärkeää. (Raija Lindqvist, 2009, 144-150, 173).

6.2 Haasteet ammattilaisten osaamisessa

Lähisuhdeväkivallan vastaisessa työskentelyssä on luonnollisesti tärkeää paitsi työntekijän kyky tunnistaa ja puuttua väkivaltaan, myös väkivaltatyön osaaminen. Lähes kaikissa tutkimuksissa nostettiin esiin koulutuksen tärkeyttä ja erityisesti tarvetta lisäkoulutukselle.

Ammattilaiset kokevat oman osaamisensa olevan riittämätöntä (Piispa ym. 2017, 310).

Piipon (2022, 146-147) mukaan ammattilaisten varmuus ja osaaminen paranee koulutuksen myötä. Erityisesti asenteiden muuttumisessa katsotaan koulutuksen pituuden olevan avainasemassa. Lisäksi Piippo toteaa, että sosiaalityön yliopistollisen koulutuksen tulisi keskeisemmin liittyä vaadittavaan osaamiseen. Ammatillista osaamista voidaan tukea myös täydennyskoulutusten avulla tai niitä voidaan järjestää työyksiköiden sisällä. Esteitä ilmeni myös siinä, ettei väkivaltaan puuttumista koettu omaksi tehtäväksi.

Väkivaltatyön osaaminen koettiin myös haastavana oman ammatillisen roolin sekä työnkuvan suhteen. Epäselvyyttä oli siitä, kenelle asian hoitaminen kuuluu. Vaikka

oikeutettu puuttuminen, esimerkiksi lastensuojelullisissa tapauksissa, olisi ollut velvoittavaa lakien perusteella (Virkki ym.2011, 281-283, 286).

Väkivaltatyön osaamisessa koetaan edelleen olevan puutteita. Lähisuhdeväkivallan vastaiseen työhön liittyviä opintoja nähdään puuttuvan tutkintokoulutuksista. Väki-
valtakoulutukselle nähdäänkin tarvetta niin sosiaalialalla kuin muillakin aloilla (Husso ym. 2021, 355-357).

Lindqvistin mukaan sosiaalityön erityisosaamisen lisä- ja täydennyskoulutukselle on tarvetta. Sosiaalityö on laaja-alaista ja erityisesti maaseudun sosiaalityössä työntekijän tehtäväkuvaan kuuluvat kaikki sosiaalityön osa-alueet. Hyvän sosiaalityön perustason osaamisen lisäksi sosiaalityöntekijät toivat esille, että tietoa spesifisti väkivalta-työskentelystä ei ole riittävästi ja siihen kaivattiin koulutusta. Haastetta lisäsi työn kokeminen vaikeaksi ja tunnekuormittavaksi (2009,74-78, 194-197).

Ruotsissa sosiaalityöntekijöillä on eri organisaatioiden sisällä niin kutsuttua perussosiaalityötä tekevää sekä väkivaltatyön tekemiseen erikoistunutta henkilökuntaa. Tutkimuksessa todetaan, että oman osaamisen työkalut ovat hyvin eriäviä. Osa työntekijöistä kokee saavansa säännöllisesti ohjausta työnsä kehittämiseen ja ajantasaiseen osaamiseen, kun taas osa jää siitä paitsi. Kokemus on myös siitä, ettei perustason työntekijöille tarjota tai he eivät ole halukkaita ottamaan vastaan, tietoa väkivallan vastaisesta työstä (Ekström, 2016, 17-20).

Osaamistarpeita huomioiden on korkeakouluissa kehitetty opetukseen erilaisia simulaatio menetelmiä. Simuloinneissa todellisuuden pohjautuvien tilanteiden on havaittu olevan oman osaamisen kehittymiselle merkityksellistä ja hyödyllistä (Mönkönen ym. 2022, 233).

Monet ammattilaiset kokevat riittämättömyyden sekä turhautumisen tunteita väkivaltaan puuttumisessa koulutuksen ja resurssien puutteen vuoksi (Husso ym. 2011, 353).

6.3 Moniammatillisen yhteistyön haasteet

Sosiaalihuoltolain (L.1301/2014) mukaan eri sosiaalityön ammattilaisten tulisi hakea apua toisiltaan, kun kyse on asiakkaan palveluiden tarpeellisuuden kartoituksesta sekä järjestämisestä. Lainsäädännön asiakaslähtöisyys tukee monialaista työtä. Palvelujärjestelmä koetaan pirstaleisena ja MARAKin katsotaan tuovan osaltaan tähän helpotusta. Sen avulla yhteistyön tekeminen mahdollistuu ja useamman tahon vastuualueet sekä työskentelytavat tulevat selville. MARAK-työryhmät ovat yhteistyön toimivuuden kannalta hyödyttäviä sekä omaa työtä helpottavia. MARAKin juurruttaminen peruspalveluihin on haasteellista myös sote-uudistuksen vuoksi. Peruspalveluissa riskinkäyttölomakkeita käytetään vielä niukasti (Piispa ym. 2017, 304-306, 312).

Viranomaisten välinen yhteistyö koettiin toimimattomana ja sen koettiin vaikuttavan väkivaltaan puuttumiseen esteenä. Siihen nähtiin syynä sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden erilaiset käytänteet sekä palvelurakenteiden ongelmat (Virkki ym. 2011, 283, 289)

Husso ym. nostavat esille niin ikään moniammatillista yhteistyötä ja sen puutteita. Koetaan, että eri alojen ammattilaiset, kuten poliisi, kasvatustalon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon alan työntekijät voisivat yhteistyön kautta olla parantamassa väkivallan tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa (2021, 356-357).

Sonya Crabtree-Nelson, Susan F. Grossman ja Marta Lundy nostavat esiin moniammatillisen yhteistyön vastuuna ja mahdollisuutena väkivallan tutkimuksen sekä käytännön työn välisen kuilun kaventamisessa. Näin ollen varmistettaisiin vankka perusta osaamiselle. (2016,359-360)

Ruotsalaisessa tutkimuksessa missä palvelujärjestelmä on hiukan poikkeava Suomen vastaavasta, väkivaltaa pidetään esimiesten sekä poliitikkojen osalta perhe kysymyksenä. Valtakunnallisesti se on kuitenkin määritelty sosiaalisesti ongelmaksi, jossa

vastuu on siirretty sosiaalipalveluille. Sosiaalipalveluiden tuen koetaan olevan vähäistä ja yhteistyö koetaan tarpeelliseksi (Ekström, 2016, 4-6)

Myös Piipon (2022, 55, 116) tutkimuksen mukaan väkivaltaa mielletään yksityisasiaksi johon puuttumiseen ei ole keinoja tai edes oikeutta. Haastetta tuo myös julkisen sektorin ja kolmannen sektorin yhteistyö.

6.4 Haasteet palveluissa

Jotta lähisuhdeväkivaltaa kohdanneille voidaan tarjota ajantasaista ja oikeaa apua, tulee palveluja olla saatavilla. Palvelujärjestelmän pirstaleisuus luo tähän omat haasteensa.

Lindqvistin (2009, 29, 227-228) mukaan palvelujen tarjoamisessa on suuriakin kunta-kohtaisia eroja. Taloudelliset haasteet luovat ongelman pitää yllä tarvittavan laajaa palveluverkkoa esimerkiksi maaseudulla. Lisäksi käsitys saatavilla olevista palvelusta vaihteli. Osa työntekijöistä maaseudulla koki palveluja olevan runsaasti, kun taas osa koki ne vähäisinä. Kriisipalveluista sekä turvakotipalveluista oli kuitenkin pulaa.

Korona pandemia on tuonut haasteita palvelujen saatavuuteen muun muassa alueellisten rajoitusten osalta sekä etätyöskentelyn kannalta. Kaikkia asiakkaan asioita ja elämäntilanteita ei ole ollut mahdollista käydä läpi esimerkiksi puhelimen tai sähköisen tapaamisen osilta. Myöskään kaikilla asiakkailla ei ole mahdollisuutta tai osaa mistä etäpalveluiden käytössä, mikä osaltaan asettaa asiakkaat eriarvoiseen asemaan avun saannin suhteen. Muutokset palveluiden saannissa ovat voineet vaikuttaa myös esimerkiksi turvakoteihin ohjaamiseen. Vaikka turvakodit ovat pandemian ajan olleet avoinna väkivaltaa kokeneille, ei välttämättä olla uskaltanut koronan pelossa lähteä hakemaan apua kodin ulkopuolelta (Husso ym., 2021 ,352, 354-355).

Palvelujen saanti on varmistettava yhdenvertaisesti. Aikuissosiaalityössä on myös huolehdittava siitä, että asiakkaita ohjataan matalan kynnyksen palveluihin. Tämä tulee varmistaa palvelurakenteissa ja perustason palvelujen tuottamisessa (Piispa ym., 2017, 311).

Haasteen palveluiden tarjontaan tuo suuret alueelliset erot myös Virkin m. (2021, 84) tutkimuksen mukaan. Tästä seuraa epävarmuutta, joka vaikeuttaa myös puuttumista väkivaltaa.

Moniammatillisuuden katsottiin olevan merkityksellistä, sillä puuttumista väkivaltaan ymmärretään monin eri tavoin, riippuen ammattilaisista. Sote-keskuksiin katsottiinkin tarpeellisiksi moniammatillisia työpaikkoja (Mönkkänen ym., 2022, 247).

Sosiaalihuoltolain mukaisesti palveluja on järjestettävä lähisuhdeväkivallan uhrille hänen tuen tarpeensa mukaisesti. Palvelut ovat kalliita yhteiskunnalle ja väkivallan uhrin käyttävät niitä paljon ja usein myös toistuvasti. Tuen tarvetta arvioidessa työntekijän ei kuitenkaan tulisi ajatella kustannuksia, eikä kustannusten tulisi olla kynnyskysymys palveluiden tarpeen arvioinnissa sekä niistä kysymisessä. (Piippo, 2022, 130)

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Yhteenveto voidaan todeta lähisuhdeväkivallan olevan monimuotoinen ja -tahoinen ilmiö. Valtioneuvoston (Valto 2022) tuoreen tutkimuksen mukaan jopa 75% 16-74 vuotiaista suomalaisista on kokenut väkivaltaa. Luku korostaa väkivallan yleisyyttä ja sitä kautta on ymmärrettävissä sen laajat vaikutukset yhteiskunnassa sekä suomalaisten hyvinvoinnissa. Johanna Hietämäki Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta toteaaakin väkivallan koskettavan suurta osaa ihmisistä.

Tutkielmassa keskityin väkivaltaan puuttumisen haasteisiin aikuissosiaalityön näkökulmasta. Aineiston pohjalta voidaan todeta jo väkivallan tunnistamisessa merkittävästi haasteita. Ilman lähisuhdeväkivallan tunnistamista, ei avun tarjoaminen tai palveluihin ohjaus voi toteutua. Väkivaltakierrettä on mahdotonta katkaista ilman puuttumista. On erikoista ajatella, että elämme yhteiskunnassa, jossa asenteilla uhria kohtaan voi olla merkitystä avun tarjoamisessa ja asiakkaan kunnioittavassa ja kokonaisvaltaisessa kohtaamisessa.

Täysin ymmärrettävää on, että väkivallan uhri kokee häpeän ja syyllisyyden tunteita, mitkä osaltaan vaikeuttavat asian puheeksi ottoa. Turtuminen tilanteeseen ei myöskään helpota asiasta puhumista. Moni uhri kantaa lisäksi syyllisyyttä, varsinkin jos perheen lapsi tai lapset elävät väkivallan keskellä. Tällöin myös lastensuojelun puuttuminen asiaan saattaa olla pelote ja kynnyskysymys väkivallan puheeksi ottamiselle. Emmehän jätä puheeksi ottoa uhrin harteille!

Yhteistyön tärkeyttä ei voida korostaa liikaa. On selvää, että lait määrittävät salassapitovelvollisuudesta asiakkaan asioista. MARAK tuo kuitenkin ilmiömäisen keinon toimia moniammatillisesti, yhdessä asiakkaan kanssa. MARAKin juurruttaminen perustyöhön voisi tuoda mahdollisuuden väkivallan tunnistamiseen ja siihen puuttumisen.

Tarve ilmiön näkyväksi tekemisestä on siis ilmeinen. Ammattilaisten tarve koulutukselle, spesifille osaamiselle ja rohkeudelle puuttua on avainasemassa väkivaltatyössä. Koen, että tulevien alan ammattilaisten opintoihin tulisi sisällyttää tietoa aiheesta. Samoin myös jo pitkään kentällä toimineille ammattilaisille olisi hyvä tarjota lisä- ja täydennyskoulutusta. Suuret organisaatiot voisivat järjestää helposti tällaista ammatillisuuden kehittämistä.

Hyvinvointialueet sekä kunnat ovat etulinjassa ennaltaehkäisyn sekä palvelukokonaisuuksien luomisessa ja järjestämisessä. Asiakkaille tulisi tarjota tehokkaita hoito- ja palvelukokonaisuuksia.

Pitkään väkivaltatyötä tehneenä, nykyisin aikuissosiaalityössä työskentelevänä huomaan usein kysyväni asiakkailta väkivallasta. Oma aiempi työ on osaamisessani hyödyksi. Olen myös omalta osaltani kokenut tärkeänä tuoda keinoja ja tapoja väkivallan puheeksi ottamisesta nykyiseen työyhteisöni. Jaettu tieto on tärkeää ja lisää ammattiryhmien osaamista.

LÄHTEET

- Crabtree-Nelson, Sonya, Grossman, Susan F. & Lundy, Marta. (2016) A Call to Action: Domestic Violence Education in Social Work. Saatavilla < <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29664265/> > luettu 19.6.2023
- Danis, Fran S. (2003). Social work response to domestic violence: encouraging news from a new look. *Affilia; Journal of Women and Social Work* Vol.18, (2), 177-191. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.libproxy.tuni.fi/doi/pdf/10.1177/0886109903018002007> > luettu 10.6.2023
- Ekström, Veronica. (2018) Carriers of the troublesome violence: The social services support for female victims of domestic violence. Saatavilla < <https://esh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1044058/FULLTEXT01.pdf> > luettu 19.6.2023
- Husso, Marita, Hyväri, Elli, Kaittila, Anniina, Hietämäki, Johanna, Karhinen-Soppi, Anu & Kekkonen Outi. (2021). Korona, koti ja kontrolli: väkivaltatyöntekijöiden näkemyksiä lähisuhdeväkivallan kohteina olleiden avun saamisen haasteista korona-aikana. Saatavilla < <https://journal.fi/sla/article/view/105321> > luettu 15.7.2023
- Husso, Marita, Virkki, Tuija, Notko, Marianne, Holma, Aarno, Laitila, Aarno & Mäntysaari, Mikko. (2011) Making sense of domestic violence intervention in professional health care. Saatavilla < <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1365-2524.2011.01034.x> > luettu 19.6.2023
- Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla < <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> > luettu 29.9.2023
- Keskinen, Suvi. (2005). Perheammattilaiset ja väkivaltatyön ristiriidat. Sukupuoli, valta ja kielelliset käytännöt. Tampereen yliopistopaino.
- Kääriäinen Juha. Väkipalta ja apuun turvautuminen. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja. Naisiin kohdistunut väkipalta. (2006). Helsinki. Saatavilla < <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/ce5a4fab-eb7d-47cc-a08b-b05b1565a0fd/content> > luettu 25.9.2023
- Lindqvist, Raija. (2009) Parisuhdeväkivallan kohtaaminen maaseudun sosiaalityössä. Väitöskirja. Saatavilla < <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/19879/9789513935276.pdf?sequence=1&isAllowed=y> > luettu 29.6.2023
- Lindroos, Erika. Pro gradu-tutkielma. (2022) Sosiaalityön rooli, tehtävä ja toimintamahdollisuudet lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa. Lapin yliopisto. Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston julkaisuarkisto Valto. (2022). Saatavilla < https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164292/VNTEAS_2022_52.pdf?sequence=13 > luettu 17.9.2023

- Marttala, Pia. (2011). Parisuhdeväkivallan monet muodot. Teoksessa Riitta Hannus, Sirkku Mehtola, Luru Natunen & Auli Ojuri (toim.) Veitsen terällä Ensi- ja turvakotiliiton raportti 13, 37–54. Saatavilla < https://issuu.com/ensijaturvakotienliitto/docs/veitsen_ter_II_naiseus_ja_parisuhd > luettu 10.6.2023
- Mönkkönen, Kaarina, Hyvärinen, Marja-Leena, Kekoni, Taru, Jaakkola, Jenni & Tiilikainen, Elisa. (2022) Moniammatillinen tiedonmuodostus- neuvottelua välitilassa. Saatavilla< <https://journal.fi/janus/article/view/115200/72481>> luettu 28.6.2023
- Nettiturvakoti. (2023).Väkivallan kierre. Saatavilla<<https://nettiturvakoti.fi/tunnista-vakivalta/vakivallan-monet-kasvot/#vakivallan-kierre>> luettu 23.9.2023
- Piippo, Sisko. (2022). Lähisuhdeväkivallan kohtaamisen rakenteet, käytännöt ja toimijuus sosiaalityössä. Väitöskirja. Joensuu. Punamusta Oy.
- Piispa, Minna. (2011). Parisuhdeväkivallan todellisuus. Teoksessa Riitta Hannus, Sirkku Mehtola, Luru Natunen & Auli Ojuri (toim.) Veitsen terällä. Ensi- ja turvakotiliiton raportti 13. Saatavilla < https://issuu.com/ensijaturvakotienliitto/docs/veitsen_ter_II_naiseus_ja_parisuhd >luettu 10.6.2023
- Piispa, Minna & October, Martta.(2017) Vaikuttava työkalu toistuvaan parisuhdeväkivaltaan puuttumiseen. Saatavilla< https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134851/YP1703_Piispa%26October.pdf?sequence=1&isAllowed=y> luettu 16.7.2023
- Pohjanmaan hyvinvointialue.Aikuissosiaalityö. (2023). Saatavilla< <https://pohjanmaanhyvinvointi.fi/palvelumme/sosiaalipalvelut/sosiaalityo/aikuisten-sosiaalityo/> >luettu 16.9.2023
- Rikoslaki.(2023). Finlex.Saatavilla< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001> >luettu 23.9.2023
- Ronkainen, Suvi. (2017). Mitä väkivalta on? Erontekojen tärkeydestä, yhteyksien näkemisestä. Teoksessa Johanna Niemi, Heini Kainulainen & Päivi Honkatukia (toim.) Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma, 19–35. Tampere: Vastapaino.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. (2006). KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavilla< <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>> luettu 29.9.2023
- Salminen, Ari. (2023). Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston raportteja 40. Saatavilla<<https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15470/978-952-395-081-8%20%28PDF%29.pdf?sequence=2&isAllowed=y> >luettu 16.7.2023
- Siltala, Heli, Hisasue, Tomomi, Hietämäki, Johanna, Saari, Juhani, Laajasalo, Taina, October, Martta, Laitinen, Hanna-Leena & Raitanen, Jani. (2022) Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston julkaisuarkisto Valto. Helsinki.

- Sosiaalihuoltolaki. (2023). Finlex. Saatavilla <
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L3P15>> luettu
29.9.2023
- Talentia. Arki, arvot ja etiikka.(2023). Saatavilla <
<https://www.talentia.fi/talentia/talentia-julkaisee/>> luettu 29.9.2023
- THL. (2022).Väkivalta. Saatavilla < <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivaltaan-puuttuminen/vakivallan-puheeksi-ottaminen.> >luettu 3.9.2023
- THL. (2023). Väkivallan muodot. Saatavilla <
<https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot>> luettu 3.9.2023
- Tilastokeskus.(2023). Saatavilla < <https://www.stat.fi/tup/sukupuolistunut-vakivalta/artikkelit-blogit.html> >luettu 23.9.2023
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. TENK.(2023) Saatavilla.
<https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf> > luettu
29.9.2023
- Vilka, Hanna. (2023) Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja
tekstiljina.Helsinki. Art House Oy.
- Virkki, Tuija, Husso, Marita, Notko, Marianne, Laitila, Aarno, Holma, Jukka &
Mäntysaari, Mikko.(2011)Lähisuhdeväkivallan kehystäminen
erikoissairaanhoidossa:puuttumisen ja muutoksen mahdollisuudet. Saatavilla <
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/53380/duo99682.pdf?sequence=1&isAllowed=y> > luettu 28.6.2023
- WHO:n raportti. (2005). Teoksessa Etienne G. Krug, Linda L. Dahlberg, James A.
Mercy, Anthony B. Zwi, Rafael Lozano (toim.) Väkivalta ja terveys maailmassa.
Gummerus Jyväskylä.